

В. С. ІДЗЬО (Москва)

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ “ГАЛИЦЬКА МИТРОПОЛІЯ
В ІСТОРИЧНОМУ, КУЛЬТУРНОМУ
ТА ДУХОВНОМУ ЖИТТІ ЄВРОПИ”**

7-8 червня 2001 р. в конференц-залі Кафедрального Собору Святого Воскресіння (м. Івано-Франківськ) відбулась міжнародна конференція “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи”. Вона була організована Українським державним університетом (УУМ) та Українським Історичним Клубом м. Москви (УІК) за участю наукового відділу Катедрального Собору Святого Воскресіння (м. Івано-Франківськ) і сприянням Міжнародного Інституту освіти, культури та зв’язків з діаспорою (м. Львів).

У конференції взяли участь вчені Москви, Нижньокамська (Російська Федерація), Праги (Чеська Республіка), Івано-Франківська, Львова (Україна).

З вступною промовою до учасників конференції та гостей звернувся *Віктор Ідзьо* — ректор, професор УУМ, Голова УІК, Член Ради Об’єднання українців Росії, Почесний член Українського Товариства “Вербиченька” (Р. Татарстан), який привітав конференцію від Ради Об’єднання українців в Росії (ОУР). У своєму виступі він наголосив на необхідності з наукової точки зору вивчати процеси становлення та розвитку християнства на Прикарпатті. Власне ці процеси породили в подальшому українську релігійну організацію. Промовець зауважив, що Галицька Митрополія відіграла велике значення в історичному, культурному та духовному житті Європи. Подякував учасникам та гостям за активну співпрацю з УУМ та УІК м. Москви, які він очолює.

Від Клубу української інтелігенції ім. Богдана Лепкого конференцію привітала президент *Уляна Скальська*, яка наголосила, що проведення подібних конференцій допоможе витягнути майже з вікового небуття й

забуття імена світочів Української національної Церкви. Ця конференція, зазначила вона, — дуже важлива наукова акція, якщо їй вдасться хоч частково привідкрити чорну завісу безпам'ятства, це вже буде велике досягнення.

Конференцію привітала гостя з Москви, член УІК, працівник української бібліотеки в Москві *Надія Філіпова*, яка наголосила, що Рада УІК робить усе, щоб розвивати наукові і культурні стосунки з аналогічними організаціями в Україні. За таких обставин увесь склад УІК рік у рік робить усе, щоб ширилися зв'язки УІК з Україною та українською діаспорою. За ініціативою УІК того року відбулася конференція у Львові “Король Данило і Українська держава в XIII столітті”, і конференція в Івано-Франківську — “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи” — теж проходить за ініціативою УІК. Клуб активно взяв участь у зустрічі папи Римського у Львові. Без сумніву, до організації таких міжнародних наукових форумів докладає багато зусиль голова УІК — ректор, професор УУМ В. Ідзьо. За його ініціативою 16—17 серпня в Москві УІК та УУМ провели конференцію “Українська діаспора в Росії”, яку було присвячено X річниці незалежності Української держави.

Привітав наукову конференцію “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи” заступник начальника управління освіти і науки Івано-Франківської держадміністрації, Голова Івано-Франківського відділення Товариства “Просвіта” *Ігор Коваль*, який подякував Віктору Ідзьо за велику роботу, яку проводить очолюваний ним УУМ і УІК. Промовець наголосив, що давно стежить за науковою та громадською діяльністю УІК та УУМ і запрошує їх до співпраці, зичить конференції плідних напрацювань.

Від наукового відділу Івано-Франківської облдержадміністрації і водночас від викладацького складу Прикарпатського Університету конференцію привітав *Петро Арсенич*. — Він наголосив на необхідності вивчення питання “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи” і побажав учасникам плідної праці.

Від видавництва “Галичина” Івано-Франківської облдержадміністрації конференцію привітав її директор *Роман Довган*, який наголосив, що очолюване ним видавництво і надалі буде сприяти у виданні наукових вісників УІК. Промовець зауважив, що видавництво “Галичина” вже видало том III і том V Наукового Вісника УІК і в подальшому буде сприяти його науковій діяльності, що відповідає Указу Президента України Л. Кучми “Про підтримку видань української діаспори до 2005 року”.

Від Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (м. Львів) конференцію привітала начальник відділу освіти *Марія Галік*. Вона подякувала ініціаторам та організаторам проведення конференції, зокрема, ректорові, професорові Українського університету та голові Українського Історичного Клубу м. Москви Віктору Ідзьо, і зазначила: Знаменно, що конференція присвячена 2000-літтю Різдва Христового. Це великі події. Але були ще й люди, що також стали світочами і своєю діяльністю та послідовною і цілеспрямованою працею піднімали із занепаду нашу віру, культуру, нашу українську духовність, народну освіту. Саме їх діяльність послужила високому піднесенню національної самосвідомості й жертвовності в обороні віри та права нації. Видатною сторінкою в історії УГКЦ була діяльність церкви в першій половині XX ст., коли піввіку Греко-Католицьку церкву в Україні очолював митрополит Андрей Шептицький, який у досить складних умовах допровадив галицьких українців до

рівня цивілізованих, державницьких європейських націй. 2001 рік — перший рік третього тисячоліття — церковна і світська влада у Львові назвали Роком митрополита Андрея Шептицького. І не лише тому, що 17 січня 2001 р. минуло століття від дня возведення його на престол Галицьких митрополитів, а й тому, що він був духовним вождем народу і великим покровителем української науки, шкільництва і мистецтва, захисником покривджених і знедолених...”

Від української діаспори в Республіці Татарстан конференцію привітала *Тетяна Артемьєва*, яка наголосила, що натхненник розбудови українського життя в Росії, почесний член нашого Товариства “Вербиченька” В. Ідзьо, з яким Товариство співпрацює з 1995 р., є ініціатором багатьох українських наукових та культурних форумів у Росії. Українська діаспора Татарстана підтримує, й щорічні наукові форуми, які проводить УУМ і УІК. Від імені української громадськості в Республіці Татарстан Т. Артемьєва побажала конференції “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи” плідної праці.

Від Спілки українських жінок Праги конференцію привітала *Марія Прокоп'юк*, яка розповіла, що в Празі активно функціонує українська інтелектуальна еліта, яка продовжує роботу попередніх українських поколінь. Вся діяльність української громадськості в Празі зводиться до задоволення національних та культурних потреб української діаспори. Велику роль у цьому процесі відіграють українські жінки, зокрема професор Празького університету Т. Бернарджова, яка передала УІК та УУМ свої наукові праці та привітання конференції. М. Прокоп'юк наголосила, що українське жіноцтво в Празі веде інтелектуальну роботу по з'єднанню зусиль Європейського Конгресу українців до співпраці, а також зазначила, що інтелектуальна робота УІК та УУМ в Європі стає помітною, привертає увагу українців Праги, і передала вітання організатору, голові УІК В. Ідзьо від голови Української ініціативи в Чеській Республіці Лідії Райчинець та визначного дослідника української історії в Празі Тетяни Берднаржової.

До учасників звернувся завідувач археологічним відділом УІК *Вадим Артюх*, який передав вітання від учителя сьогоднішнього голови УІК, ректора УУМ — Л. Мацкевого і від очолюваного ним відділу Інституту українознавства НАНУ. Промовець наголосив, що археологічний відділ і надалі буде вивчати процеси, пов'язані із становленням та розвитком Галицької Митрополії.

Від Собору Святого Воскресіння конференцію привітав науковий співробітник *Роман Івасів*, випускник історичного факультету Прикарпатського університету, який наголосив, що УУМ і УІК правильно зробили, зайнявшись з'ясуванням питання “Галицька Митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи”. У майбутньому цю наукову роботу слід продовжувати. Собор Святого Воскресіння буде надавати цьому всесторонню допомогу.

Від Прикарпатського університету конференцію “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи” привітав визначний науковець цієї проблеми *Богдан Кіндратюк*, який наголосив, що голова УІК, ректор УУМ робить велику роботу, організовуючи такі прекрасні конференції. Конференція “Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи” зібрала провідних науковців цієї проблеми.

Від Української асоціації письменників Львівщини на конференції виступила член Правління *Ольга Вихонець*, яка схвалила проведення тако-

го важливого заходу і зазначила, що Українська асоціація письменників, членом правління якого вона є, бере і далі братиме участь у конференціях, організованих УУМ і УІК.

На адресу конференції прийшли привітання: від голови ОУР *Олександра Руденка-Десняка*, від голови Асоціації українців Уралу *Стефана Паняка*, від директора Інституту українознавства Міністерства науки і освіти *П. Кононенка*, від української діаспори в Америці, представника УІК в США *Богдана Чопика*, від представника УІК в Канаді *Василя Буртняка*, від голови Української ініціативи в Чеській Республіці *Лідії Райчинець*, від кафедри історії України Прикарпатського університету і, зокрема, від вчителя академіка *Володимира Грабовецького*, від кафедри Українознавства Івано-Франківської Медичної Академії і, зокрема, від академіка *Володимира Качкана*, від викладацького складу і віце-ректора Івано-Франківської Теологічної Академії *Олега Каськіва*.

На конференції було заслухано 12 доповідей:

1. В. Артюх. Перехід від язичництва до християнства на території Прикарпаття і Подністров'я.

2. В. Ідзьо. Зародження, становлення та кристалізація християнства на території України на прикладі регіонів Українського Подністров'я та Прикарпаття.

3. П. Арсенич. Маловідомі сторінки історії Станіславської Греко-Католицької церкви.

4. П. Дрогомерецький. Іван Вагилевич між вірою і наукою.

5. У. Скальська. Сильвестр Лепкий — світоч української Церкви.

6. Р. Івасів. Щодо питання відносин Апостольського Риму з Києво-Галицькою Митрополією за часів Київського християнства: геополітичний ракурс.

7. П. Арсенич. Львівський Собор мовою архівних документів.

8. Б. Кіндратюк. Християнство та музична культура Галицько-Волинської держави.

9. Я. Коземчук. Священники Галицької Митрополії на теренах України.

10. М. Олійник. Діяльність патріарха і кардинала Й. Сліпого за відновлення статуту УГКЦ у Вселенській церкві.

11. А. Бень-Дронюк. Ливарне мистецтво і дзвони Галицької Митрополії.

12. В. Ідзьо. Взаємовідносини Української держави і Римської Церкви в час становлення Галицької Митрополії.

Конференція вирішила:

1. Провести наступну конференцію в червні 2002 року.

2. Просити Івано-Франківську облдержадміністрацію профінансувати видрук матеріалів конференції "Галицька митрополія в історичному, культурному та духовному житті Європи".

3. Розширити тематику і коло учасників майбутньої конференції.